

УДК 656.2

Турпак С.М.¹, Олешко А.С.²

¹ проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр.Т-822м НУ «Запорізька політехніка»

АНАЛІЗ СТАВОК ПЛАТИ ЗА КОРИСТУВАННЯ ВАГОНАМИ ДЛЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Зерновий сектор є важливою галуззю для економіки України, яка визначає вартість основних видів продовольства для населення країни, а також формує велику частину доходів сільськогосподарських виробників, визначає тенденції розвитку сільських територій. На сьогоднішній день значний відсоток зернових культур перевозиться залізничним транспортом, а саме вагонами Акціонерного товариства «Українська залізниця», що є найбільшим представником ринку вагонів. Тому ставки плати за використання вагонів мають великий вплив на формування ціни.

Зернові культури можуть перевозитись напіввагонами, зерновозами та критими вагонами. Розглянемо динаміку зміни ставок плати на кожен із них в період із 2018-го по 2022 рік включно.

Проаналізуємо зміну ціни (грн/на добу) для напіввагону. На рисунку 1 можемо побачити, що найбільші скачки відбулись у серпні 2021 року (з 800 грн. до 1000 грн.) та у листопаді 2021 року (з 1017 грн. до 1600 грн.).

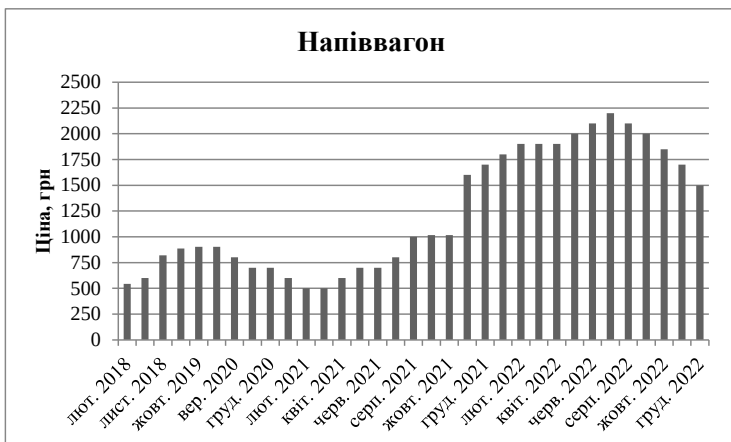

Рисунок 1 – Динаміка зміни ціни для напіввагону

На рисунку 2 бачимо, як змінювалися ціни на використання зерновозів впродовж цих років. Найбільші зміни відбулись також у серпні та вересні 2021 року, а також у грудні коли ціна з 2817 грн/на добу зросла до 4300 грн/на добу.

Рисунок 2 – Динаміка зміни ціни для зерновозу

На рисунку 3 бачимо зміни цін для критого вагону з 2018-го по 2022 рік включно, де знову бачимо різкі зміни у 2021 році, а також зростання ціни у грудні 2022 року.

Рисунок 3 – Динаміка зміни ціни для критого вагону

Аналізуючи дані щодо динаміки змін ставок плати, можна відслідкувати паралель коливанням цін на продовольчі товари, можна зробити висновок, що витрати на логістику суттєво впливають на вартість товарів.

У 2019 році на зростання цін вплинуло проведення торгів на "ProZorro", де вже перші 7 аукціонів з розподілення зерновозів підвищили ставки останніх більш, ніж у 4 рази. Також причиною збільшення ставок плати за користування вагонами відбувається через брак потрібної кількості рухомого складу у періоди найбільшої потреби. Значний «скачок» також відбувся з початком повномасштабної війни у 2022 році.

Ефективність ринкової економіки полягає у можливості використання замість найбільш ефективних вагонів-зерновозів (при значному зростанні ціни) інших типів рухомого складу. Крім того, сезонне зростання ціни наприкінці літнього періоду для зерновозів співпадає з навпаки невисоким порогом цін на криті та напіввагони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт АТ «Укрзалізниця» [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/tariff_conditions/stavky/stavky_all/ -

«Ставки плати за використання власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця»».